

La tardor de 1995, convidat a una reunió del PEN de Palestina, vaig viatjar a Jerusalem, Nabblus i Gazza, en els mateixos dies que lasser Arafat i el primer ministre israelià miraven de signar, a Washington, un tractat de pau que mai no ha arribat i que a hores d'ara, set anys després, quasi sembla impossible. De Jerusalem recordo la paradoxa d'una ciutat que es presenta com a símbol de l'amor i que no és altra cosa que un teatre bèl·lic, la realitat d'una pau tensa i armada que balla la dansa de la mort damunt d'un polvorí amb l'esca a punt.

Aquestes darreres setmanes, rellegint els poemes de Iehuda Amikhai traduïts per Manel Forcano (*Clavats a la carn del món*), he recuperat un poema diàfan, lúcid i contundent de la seqüència *Jerusalem 1967*. L'havia llegit, anys enrere, en la versió que publicà Eduard Feliu, l'any 1972, però el poema, en la traducció de Forcano, m'ha mostrat un seu sentit més profund que no havia copçat en la versió de 1972. Queda clar que no puc discernir quina de les dues és la millor, sobretot perquè no sé hebreu, però en tinc prou veient que Forcano em dóna un poema esplèndid mentre els versos traduïts per Feliu em dibuixaven una realitat més difusa i on la intuïció m'havia d'ajudar a endevinar per on anaven els trets.

En aquesta seqüència de *Jerusalem 1967*, el poeta es presenta respirant l'aire abrusat i adolorit de la ciutat sota l'advocació de tres religions. L'aire, escriu, porta la crida del muetzi que es perd damunt de les cases noves; el clam sagrat de les sinagogues que s'esvaiex com un fum grisós i el so de les campanes cristianes que rodola i rebotja com un pilota. Rebotar, un verb definitiu, perquè és com dir que es tracta d'un so que no va enlloc, que no penetra cap realitat, que ningú no en fa cas i és per això que rebotja. En aquesta Jerusalem de tres religions, el pensament ve a ser com el silenci d'uns llibres densos i premuts. Posem que siguin tres, els llibres sagrats, un per a cada religió, però són llibres tancats, amb les pàgines enganxades (que potser vol dir que ningú no els llegeix com cal?) i per això es capturen com les parpelles al matí, fulls encolats com els ulls enlleganyats dels qui s'alcen de dormir:

*Al matí, l'ombra de la ciutat vella s'estén
damunt la nova. A la tarda, a l'inrevés.
Ningú no guanya. La crida a l'oració del muetzi
es perd damunt les cases noves.
Els sons de les campanes
rodolen i reboten com pilotes. El clam sagrat
de les sinagogues s'esvairà com fum grisós.*

*Ara que l'estiu fina, aquest és l'aire
que respiro, aire abrusat i adolorit.
El pensament
és com el silenci de molts llibres tancats,
de molts llibres premuts
amb la majoria de les pàgines enganxades
com parpelles al matí.*